

6. ÜNİTE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

A.1-5. soruları afet öncesi yapılması gerekenler tablosunda verilen bilgilere göre cevaplayınız.

AFET ÖNCESİ (Risk Yönetimi)	
Risk ve Zarar Azaltma	Hazırlık
• Tehlike ve risklerin belirlenmesi • Fiziksel ve yapısal zarar azaltma çalışmaları • Bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları • Kısa, orta ve uzun vadeli zarar azaltma planlamaları • Risk altındaki kritik tesis ve altyapının güçlendirilmesi • Tarihi eserlerin, çevrenin ve doğal hayatın korunması • Mevzuatın düzenlenmesi	• Tahmin ve erken uyarı sistemlerinin kurulması • Gerekli önlemlerin alınması • Kurtarma, tahliye ve acil yardım planlarının hazırlanması • Eğitim ve tatbikatların yapılması • Kaynak sağlanması • Gönüllülük sisteminin oluşturulması

1. Bir yerleşme alanında yaşanması olası bir afet olayı öncesi risk ve zarar azaltma ile hazırlık aşamasının o yerleşmenin afete dirençli bir yaşam alanı hâline getirilmesi sürecinde ve afetle mücadelede ne tür kazançlar sağlaması beklenir? Açıklayınız.

.....

.....

2. Yaşadığınız yerde yaşanma ihtimali olan bir afet türüne yönelik dirençli yaşam alanı oluşturmak isteyen bir çalışma grubu içerisinde yer almış olsaydınız, çalışma grubundaki arkadaşlarınıza öncelikle aşağıdaki unsurlardan hangilerini önerirdiniz? İşaretleyiniz.

Afet sırasında ortaya çıkabilecek olası riskler belirlenmeli	☐	Afet tahmin ve erken uyarı sistemleri kurulmalı	☐
Afete karşı bilinçlendirme çalışmaları planlanmalı	☐	Afete karşı tatbikat yapılmalı	☐
Afete karşı duyarlı olan alanlara yönelik mekânsal analizler yapılmalı	☐	Kritik öneme sahip tesis ve altyapılar belirlenmeli	☐

3. Yaptığınız önerilerde önceliğiniz afet öncesi risk ve zarar azaltma mı yoksa afete hazırlık aşaması mı olmuştur? Açıklayınız.

.....

.....

4. Dirençli yaşam alanı oluşturmada afetle mücadelede bütüncül yaklaşım neden önemlidir? Açıklayınız.

.....

.....

5. Dirençli yaşam alanı oluşturmada toplumsal farkındalığın oluşturulması önemli midir? Neden?

.....

.....

B. Aşağıda verilen cümleleri okuyup doğru olup olmadıklarını ilgili alana işaretleyiniz.

	DOĞRU	YANLIŞ
1. İskandinav Yarımadası ve Sibirya dünyada deprem riskinin en fazla olduğu yerlerdir.	☐	☐
2. Depremler, özellikle Pasifik Ateş Çemberi olarak bilinen tektonik hareketliliğin yoğun olduğu bölgelerde sıkça meydana gelir.	☐	☐
3. Yapılan çalışmalarla afetler tamamen ortadan kaldırılabilir.	☐	☐
4. Tropikal bölgelerde kasırga ve tayfun gibi meteorolojik afetler yaygındır.	☐	☐
5. Nemli tropikal iklim bölgelerinde orman yangını riski fazladır.	☐	☐
6. Ülkeler, afet sırasında ortaya çıkan olumsuz etkilerin yaşanmaması ya da en aza indirilebilmesi amacıyla afet yönetim sistemleri oluşturma eğilimine girmiştir.	☐	☐
7. Bir yapının şok ve stres karşısında işlevini sürdürme gücüne esneklik adı verilir.	☐	☐
8. Ülkeler, yaşadıkları afetlerden doğal ve beşerî süreçlerin etkisi nedeniyle aynı düzeyde etkilenmektedir.	☐	☐
9. Dünyada artan nüfus ve hızlı şehirleşme, yaşam alanlarında birtakım sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur.	☐	☐
10. Tahmin ve erken uyarı sistemlerinin kurulması afet öncesinde alınması gereken tedbirler arasında yer alır.	☐	☐

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun olan kavramları yerleştiriniz.

pasifik ateş çemberi

yaşam alanı

afet yönetimi

afet bilinci

heyelan

tsunami

sağlamlık

yedeklilik

esneklik

iyileştirme

- Okyanus tabanlarında meydana gelen sarsıntılardan sonra adı verilen yıkıcı dev dalgalar oluşur.
- Kurumların ve toplumun yaşanan olay karşısında değişime hazırlanma ve bu değişime hızla yanıt verme kapasitesi olarak adlandırılır.
- Bireylerin ve toplumun karşı karşıya olduğu potansiyel afet risklerini en aza indirmeye yönelik bilişsel, duyuşsal, psiko-motor bilgi ve becerilere ilişkin farkındalık düzeyine denir.
- Büyük Okyanus kıyısında yer alan ülkeler genel olarak içerisinde yer alan ülkelerdir.
- Aşırı yağışlar nedeniyle killi tabakaların eğim doğrultusunda hareket etmesi sonucu oluşan yıkıcı toprak kayması olayına denir.
- Afetlerin etkilerini en aza indirmek için araştırmalar yapmak, çeşitli planlar geliştirip uygulamaya koymak, insanlara yaşadıkları çevrede meydana gelebilecek afetleri ayrıntısı ile tanıtmak için yapılan çalışmaların tümü olarak adlandırılır.
- Bir yapının şok ve stres karşısında işlevini sürdürme gücü olarak ifade edilir.
- Deprem sonrasında enkaz yönetimi ve yeniden planlama gibi çalışmalar olarak adlandırılır.
- İnsanların ve diğer canlıların yaşamlarını sürdürdüğü ortamlara adı verilir.
- Öngörülemeyen yıkıcı bir afet veya olay karşısında bu durumla başa çıkma noktasında acil durum kaynağının devreye alınması olarak adlandırılır.

Ç. Aşağıda verilen bilgileri afet yönetimi aşamaları ile eşleştirip ilgili alana yazınız.

Tehlike ve risklerin belirlenmesi

Yiyecek, su, ilaç vb. yaşamsal ihtiyaçların sağlanması

Eğitim ve tatbikatların yapılması

Arama kurtarma, ilk yardım, tahliye ve toplu yardım

Haber alma ve ulaşım

Yeniden planlama

Gönüllülük sisteminin oluşturulması

Mevzuatın düzenlenmesi

Enkaz yönetimi

Kalıcı konutların yapılması

Risk altındaki kritik tesis ve altyapının güçlendirilmesi

Tarihi eserlerin, çevrenin ve doğal hayatın korunması

AFET YÖNETİMİ AŞAMALARI

AFET ÖNCESİ

AFET SONRASI

D. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Toplum içerisinde her bireyin afet bilincine sahip olması gerekir. Bu bilinci kazandırmak amacıyla gerek devlet gerekse sivil toplum kuruluşları yoğun bir şekilde bilgilendirme çalışmaları yapmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi afet bilincinin kazandırılmasının temel amacıdır?

- A) Afet sonrası yardım çalışmalarını düzenlemek
- B) Afet sırasında arama-kurtarma ekiplerini eğitmek
- C) Afet anında ne yapılacağına karar vermek
- D) Afetlere karşı daha dirençli ve hazırlıklı olunmasını sağlamak
- E) Afetlerin gerçekleşmesini önlemek

2. Yaşanan afetlerde afete maruz kalan kişiler afetzedeler olarak tanımlanır. Afetzedeler için yapılacak çalışmaların iyi koordine edilmesi oldukça önemlidir.

Aşağıdakilerden hangisi yaşanan bir deprem sonrası "afetzedeler" için yapılan iyi uygulama örneklerinden biridir?

- A) Hızlı bir şekilde hasar tespitinin yapılması
- B) Enkazın hızlı bir şekilde kaldırılması
- C) Yardımların merkezî bir noktada toplanması ve afet bölgesine hızlı bir şekilde ulaşması
- D) Afet sonrası yalnızca afet bölgelerindeki güvenlik kuvvetlerine yardım sağlanması
- E) Afet bölgesine gelen yardımların doğrudan halk tarafından dağıtılması

3. Afetlere karşı dirençli şehirler oluşturmak afet risklerini azaltmanın en önemli yollarından biridir.

Afetlere karşı dirençli bir şehir için aşağıdakilerden hangisi en önemli özelliktir?

- A) Risk değerlendirmesi ve önlem planlaması
- B) Gelişmiş ulaşım sistemi
- C) Yüksek nüfus yoğunluğu
- D) Büyük ve modern binalar
- E) Sanayi tesislerinin varlığı

4. Afetler tarih boyunca gerçekleşmiş olaylardır. Bu olaylar gerçekleşmeye de devam edecektir. Gerçekleşmesi insanlar tarafından önlenemeyen bu olayların etkilerini azaltabilmek için afet öncesi alınması gereken tedbirler bulunmaktadır. Bu tedbirler genel olarak risk azaltma uygulamaları olarak adlandırılmaktadır.

Aşağıdaki uygulamalardan hangisi afet riskini azaltmaya yönelik bir örnektir?

- A) Heyelan riski olan bölgelerde tarım yapmak
- B) Deprem yönetmeliğine uygun olmayan binalar inşa etmek
- C) Orman yangınlarına karşı önlem almamak
- D) Ağaçlandırma çalışmaları yapmak
- E) Dere yataklarına ev inşa etmek

5. Depremler en çok can ve mal kaybının gerçekleştiği afet türlerinden biridir. Yapısal ve yapısal olmayan elemanlar ile ilgili alınabilecek tedbirler bu kayıpların azaltılmasında etkili olabilmektedir.

Deprem riskini azaltmak için yapılan çalışmaların en önemlilerinden biri olan yapısal elemanlarla ilgili alınacak önlemlerden hangisi yanlıştır?

- A) Eski binaların depreme dayanıklı hâle getirilmesi için güçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.
- B) Bütün binalar aynı yükseklikte inşa edilmelidir.
- C) Binaların esnek yapılarla inşa edilmesi önemlidir.
- D) Zemin etütleri yapılarak binaların zemin özelliklerine uygun inşa edilmesi gerekir.
- E) Erken uyarı sistemleri geliştirilmelidir.

6. Yaşanılan yerin fiziki coğrafi özellikleri gerçekleşebilecek afetin türü, riski ve etkileri üzerinde belirleyici olabilmektedir.

Aşağıdaki coğrafi özelliklerden hangisi, bir bölgenin heyelan riskini artırabilir?

- A) Kuru ve çorak araziler
- B) Ormanlık araziler
- C) Düz ve geniş ovalar
- D) Yüksek ve düz platolar
- E) Eğimli araziler ve gevşek topraklar

7. Bir bölgenin kıyı şeridinde oluşabilecek tsunami riskini azaltmak için aşağıdaki coğrafi bilgilerden hangisi daha önemlidir?

- A) Kıyı şeridindeki bitki örtüsü
- B) Kıyı şeridine yakın olan fay hatlarının konumu
- C) Kıyı şeridinin uzunluğu
- D) Kıyı şeridindeki toprak çeşidi
- E) Kıyı şeridindeki yerleşim yerlerinin yoğunluğu

8. Afet öncesi alınacak tedbirler afetlerin etkilerinin azaltılmasında baş roldedir.

Aşağıdakilerden hangisi afet öncesi alınacak tedbirlerden biri değildir?

- A) Geçici iskân alanlarının kurulması
- B) Tehlike ve risklerin belirlenmesi
- C) Bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları
- D) Erken uyarı sistemlerinin kurulması
- E) Eğitim ve tatbikatların yapılması

9. Coğrafi bakış açısı ile coğrafi bilgilerin elde edilmesi ve verilerin depolanması afet yönetiminin önemli aşamalarından biridir.

Aşağıdaki bilgilerden hangisi afet riskini azaltma konusunda yanlış bir bilgidir?

- A) Afet risk haritalarının oluşturulmasını sağlar.
- B) Afetler bir daha yaşanmaz.
- C) Afetlerin oluşum nedenlerini anlamayı sağlar.
- D) Afetlere karşı daha duyarlı bir toplum oluşur.
- E) Afetlere karşı alınacak önlemleri belirlemeye yardımcı olur.

10. Sel ve taşkınlar gerçekleştiği yerde çok büyük hasara neden olan afet türlerinden biridir.

Aşağıdakilerden hangisi sel riskini artıran coğrafi faktörlerden biridir?

- A) Ormanlık alanların tahrip edilmesi
- B) Akarsularda su seviyesinin düşmesi
- C) Volkanik arazilerde tarımsal faaliyetlerin yapılması
- D) Yer altı su seviyelerinin düşmesi
- E) Toprağın su tutma kapasitesinin artması

11. Erozyon, doğal yollarla gerçekleşebildiği gibi insan faaliyetleri sonucunda da gerçekleşebilmektedir. Tarım politikalarındaki hatalar, mera ve otlakların yanlış kullanımı ve yerleşim alanlarının yer seçimindeki düzensizlikler erozyon şiddetini artırmaktadır. Erozyon sonucunda tarımsal verim azalmakta, toprak kalitesi düşmekte, topraklardan yararlanma azalmakta ve toprak içerisinde yaşayan canlılar zarar görmektedir. Erozyon önlem alınabilecek bir afet olsa da erozyonu hızlandıran etkenler tamamen ortadan kaldırılamamaktadır.

- I. Erozyon konusunda eğitimler verilmesi
- II. Tarım topraklarının eğime paralel sürülmesi
- III. Eğimli arazilerde taraçalar yapılması
- IV. Mera alanlarının tarım alanlarına dönüştürülmesi

Yukarıdaki uygulamalardan hangileri erozyonu azaltmaya yönelik tedbirlerden değildir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

12. Deprem, önceden tahmin edilemeyen doğal afetlerdendir. Yıkıcı etkileri, can ve mal kayıpları gerçekleşen deprem afetlerinde erken uyarı sistemleri ancak 30-40 saniye gibi kısa süreler öncesinde haber verebilmektedir. Bu süreler depremlerin etkisi düşünüldüğünde oldukça azdır.

- I. Halkı deprem konusunda eğitimler vererek bilinçlendirmek
- II. Yönetmeliklere uygun binalar, yollar ve köprüler inşa etmek
- III. Resmî ve gönüllü yardım kuruluşlarının enkaz kaldırma çalışmalarına yardımcı olmak
- IV. Yerleşim yerlerini fay hatlarına uzak alanlardan seçmek

Yukarıdaki öncüllerden hangisi deprem öncesinde alınması gereken tedbirlerden değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve IV
- E) III ve IV

CEVAP ANAHTARI

B. Doğru-yanlış sorularının cevapları:

1. Yanlış	2. Doğru	3. Yanlış	4. Doğru	5. Yanlış	6. Doğru	7. Yanlış	8. Yanlış	9. Doğru	10. Doğru
-----------	----------	-----------	----------	-----------	----------	-----------	-----------	----------	-----------

C. Boşluk doldurma sorularının cevapları:

1. tsunami	2. esneklik	3. afet bilinci	4. pasifik ateş çemberi	5. heyelan
6. afet yönetimi	7. sağlamlık	8. iyileştirme	9. yaşam alanı	10. yedeklilik

Ç. Tablo doldurmanın cevapları:

D. Çoktan seçmeli soruların cevapları:

1. D	2. C	3. A	4. D	5. B	6. E	7. B	8. A	9. B	10. A
11. D	12. B								